

משנה./ הקורא את המגילה עומד ויושב. קראה אחד, קראוה שנים - יצאו. מקום שנהגו לברך - יברך. ושלא לברך - לא יברך. בשני וחמישי, בשבת במנחה - קורין שלשה, אין פוחתין מהן ואין מוסיפין עליהן, ואין מפטירין בנביא. הפותח והחותם בתורה - מברך לפניו ולאחריה. בראשי חדשים ובחולו של מועד - קורין ארבעה, אין פוחתין מהן ואין מוסיפין עליהן, ואין מפטירין בנביא. הפותח והחותם בתורה - מברך לפניו ולאחריה. זה הכלל: כל שיש בו מוסף ואינו יום טוב - קורין ארבעה. ביום טוב חמשה. ביום הכפורים - ששה, בשבת - שבעה. אין פוחתין מהן, אבל מוסיפין עליהן, ומפטירין בנביא. הפותח והחותם בתורה - מברך לפניו ולאחריה.

גמרא. תנא: מה שאין כן בתורה. מנהני מילי? אמר רבי אבהו: דאמר קרא ואתה פה עמד עמדי, ואמר רבי אבהו: אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומר, כביכול אף הקדוש ברוך הוא בעמידה. ואמר רבי אבהו: מנין לרב שלא ישב על גבי מטה וישנה לתלמידו על גבי קרקע - שנאמר ואתה פה עמד עמדי. תנו רבנן: מימות משה ועד רבן גמליאל לא היו למדין תורה אלא מעומד, משמת רבן גמליאל ירד חולי לעולם והיו למדין תורה מיושב. והיינו דתנן: משמת רבן גמליאל בטל כבוד תורה. כתוב אחד אומר ואשב בהר, וכתוב אחד אומר ואנכי עמדתי בהר! - אמר רב: עומד ולומד, יושב ושונה. רבי חנינא אמר: לא עומד ולא יושב אלא שוחה. רבי יוחנן אמר: אין ישיבה אלא לשון עכבה, שנאמר ותשבבו בקדש ימים רבים. רבא אמר: רכות מעומד, וקשות מיושב. קראה אחד קראוה שנים יצאו וכו', [דף כא עמוד ב] תנא: מה שאין כן בתורה. תנו רבנן: בתורה אחד קורא ואחד מתרגם, ובלבד שלא יהא אחד קורא ושנים מתרגמין. ובנביא אחד קורא ושנים מתרגמין, ובלבד שלא יהו שנים קורין ושנים מתרגמין. ובהלל ובמגילה - אפילו עשרה קורין ועשרה מתרגמין. מאי טעמא? כיון דחביבה - יהבי דעתייהו ושמעי.

מקום שנהגו לברך יברך. אמר אביי: לא שנו אלא לאחריה, אבל לפניו - מצוה לברך. דאמר רב יהודה אמר שמואל: כל המצות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן. מאי משמע דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא? אמר רב נחמן בר יצחק, אמר קרא וירץ אחימעץ דרך הככר ויעבר את הכושי, אביי אמר מהכא: והוא עבר לפניהם, ואיבעית אימא מהכא: ויעבר מלכם לפניהם וה' בראשם. לפניו מאי מברך? רב ששת מקטרזיא איקלע לקמיה דרב אשי, ובריק מנ"ח. לאחריה מאי מברך? ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם (האל) הרב את ריבנו, והדן את דיננו, והנוקם את נקמתנו, והנפרע לנו מצרינו, והמשלם גמול לכל אויבי נפשנו, ברוך אתה ה' הנפרע לישראל מכל צריהם. רבא אמר: האל המושיע. אמר רב פפא: הלכך נימרינהו לתרוייהו: ברוך אתה ה' הנפרע לישראל מכל צריהם האל המושיע.

בשני ובחמישי, בשבת במנחה קורין שלשה וכו'. הני שלשה כנגד מי? אמר רב אסי: כנגד תורה נביאים וכתובים. רבא אמר: כנגד כהנים לויים וישראלים. אלא הא דתני רב שימי: אין

פוחתין מעשרה פסוקין בבית הכנסת וידבר עולה מן המנין. הני עשרה כנגד מי? אמר רבי יהושע בן לוי: כנגד עשרה בטלנין שבבית הכנסת, רב יוסף אמר: כנגד עשרת הדברות שנאמרו למשה בסיני. (רבי לוי אמר: כנגד עשרה הילולין שאמר דוד בספר תהלים). ורבי יוחנן אמר: כנגד עשרה מאמרות שבהן נברא העולם. הי ניהו? - ויאמר דבראשית? הני תשעה הוו! - בראשית נמי מאמר הוא, דכתיב בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם. אמר רבא: ראשון שקרא ארבעה - משובח, שני שקרא ארבעה - משובח, שלישי שקרא ארבעה - משובח. ראשון שקרא ארבעה משובח - דתנן: בשלש קופות של שלש סאין שבהן תורמין את הלשכה, והיה כתוב עליהן אב"ג, לידע איזו מהן נתרמה ראשון להקריב ממנה ראשון, שמצוה בראשון. אמצעי שקרא ארבעה משובח - דתניא: אל מול פני המנורה יאירו, מלמד שמצדד פניהם כלפי נר מערבי, ונר מערבי כלפי שכינה. ואמר רבי יוחנן: מכאן שאמצעי משובח. ואחרון שקרא ארבעה משובח - משום מעלין בקדש ולא מורדין. רב פפא איקלע לבי כנישתא דאבי גובר וקרא ראשון ארבעה ושבחיה רב פפא.

אין פוחתין מהן ואין מוסיפין. תנא: הפותח מברך לפניה, והחותם מברך לאחריה. והאידינא דכולהו מברכי לפניה ולאחריה - היינו טעמא דתקיננו רבנן: גזירה משום הנכנסין ומשום היוצאין.

בראשי חדשים ובחולו של מועד קורין ארבעה וכו'. בעא מיניה עולא בר רב מרבא: פרשת ראש חודש כיצד קורין אותה צו את בני ישראל ואמרת אלהם את קרבני לחמי, דהויין תמניא פסוקי, היכי נעביד? ניקרי תרי תלתא תלתא פסוקין - פשו להו תרי, ואין משיירין בפרשה פחות משלשה פסוקין. ניקרי ארבעה ארבעה - פשו להו שבעה. וביום השבת, הויין תרי, ובראשי חדשיכם, הויין חמשה, היכי נעביד? ניקרי תרי מהא וחד מהנך **דף כב עמוד א** אין מתחילין בפרשה פחות משלשה פסוקים. ליקרי תרי מהא ותלתא מהך - פשו להו תרי! אמר לו: זו לא שמעתי, כיוצא בה שמעתי. דתנן: ביום הראשון בראשית, ויהי רקיע, ותני עלה: בראשית - בשנים, יהי רקיע - באחד. והוינן בה: בשלמא יהי רקיע, באחד - דתלתא פסוקי הוו, אלא בראשית בשנים? חמשה פסוקי הוו, ותניא: הקורא בתורה לא יפחות משלשה פסוקים! ואיתמר עלה: רב אמר: דולג, ושמואל אמר: פוסק. רב אמר דולג, מאי טעמא לא אמר פוסק? קסבר: כל פסוקא דלא פסקיה משה אנן לא פסקינן ליה. ושמואל אמר: פסקינן ליה. - והא אמר רבי חנניא קרא: צער גדול היה לי אצל רבי חנינא הגדול, ולא התיר לי לפסוק אלא לתינוקות של בית רבן, הואיל ולהתלמד עשויין! - התם טעמא מאי - משום דלא אפשר, הכא נמי - לא אפשר. ושמואל אמר פוסק, מאי טעמא לא אמר דולג? - גזירה משום הנכנסין ומשום היוצאין. מיתבי: פרשה של ששה פסוקים קורין אותה בשנים, ושל חמשה פסוקים - ביחיד. קרא ראשון שלשה - השני קורא שנים מפרשה זו ואחד מפרשה אחרת, ויש אומרים: שלשה, לפי שאין מתחילין בפרשה פחות משלשה פסוקים. ואם איתא, למאן דאמר דולג - נדלוג, ולמאן דאמר פוסק - נפסוק! - שאני התם, דאפשר בהכי. אמר רבי תנחום אמר רבי יהושע בן לוי: הלכה כיש אומרים. ואמר רבי תנחום אמר רבי יהושע בן לוי: כשם שאין מתחילין בפרשה פחות משלשה פסוקים - כך אין משיירין בפרשה פחות משלשה פסוקים. פשיטא! השתא ומה אתחלתא, דקא מקיל תנא קמא - מחמירי יש אומרים, שיור דמחמיר תנא קמא, לא כל שכן דמחמירי יש אומרים? - מהו דתימא: נכנסין - שכיחי, יוצאין - לא שכיחי דמנחי ספר תורה ונפקי, קמשמע לן. ותנא קמא מאי שנא שיורי דלא - משום יוצאין, אתחולי נמי - גזירה משום הנכנסין! - אמרי: מאן דעייל

- שיולי שייל. שלח ליה רבה בריה דרבא לרב יוסף: הלכתא מאי! שלח ליה: הלכתא דולג, ואמצעי דולגן.

זה הכלל כל שיש בו מוסף וכו'. איבעיא להו: תענית צבור בכמה? ראש חדש ומועד דאיכא קרבן מוסף - ארבעה, אבל הכא דליכא קרבן מוסף - לא, או דלמא: הכא נמי איכא מוסף תפלה? - תא שמע: בראשי חדשים ובחולו של מועד קורין ארבעה, הא בתענית צבור - שלשה! - אימא רישא: בשני ובחמישי, ובשבת במנחה קורין שלשה, הא תענית צבור - ארבעה! אלא, מהא ליכא למישמע מינה. תא שמע, דרב איקלע לבבל בתענית צבור, קם קרא בסיפרא, פתח בריך, חתים ולא בריך. נפול כולי עלמא אאנפייהו. ורב לא נפל על אפיה. מכדי רב בישראל קרא, מאי טעמא חתם ולא בריך? לאו משום דבעי למיקרי אחרינא בתריה? - לא, רב בכהני קרא, דהא רב הונא קרי בכהני. בשלמא רב הונא קרי בכהני - דהא אפילו רב אמר ורב אסי, דכהני חשיבי דארעא ישראל, מיכף כיפו ליה לרב הונא. אלא רב, הא איכא שמואל, דכהנא הוה ודבר עליה! - שמואל נמי מיכף הוה כיף ליה לרב, ורב הוא דעבד ליה כבוד. וכי עביד ליה - בפניו, שלא בפניו - לא עביד ליה. הכי נמי מסתברא דרב בכהני קרא, דאי סלקא דעתך בישראל קרא - לפניה מאי טעמא בריך? - לאחר תקנה. - אי הכי לאחריה נמי לברוך? - שאני היכא דיתיב רב, דמיעל עיילי **דף כב עמוד ב** מיפק לא נפקי. תא שמע: זה הכלל: כל שיש בו ביטול מלאכה לעם, כגון תענית צבור ותשעה באב - קורין שלשה, ושאין בו ביטול מלאכה לעם, כגון ראשי חדשים וחולו של מועד - קורין ארבעה, שמע מינה. אמר רב אשי: והא אנן לא תנן הכי: זה הכלל: כל יום שיש בו מוסף ואינו יום טוב - קורין ארבעה, לאתווי מאי - לאו לאתווי תענית ציבור ותשעה באב! ולרב אשי מתניתין מני? לא תנא קמא ולא רבי יוסי. דתניא: חל להיות בשני ובחמישי - קורין שלשה ומפטיר אחד. בשלישי וברביעי קורא אחד ומפטיר אחד. רבי יוסי אומר: לעולם קורין שלשה ומפטיר אחד. ואלא קשיא זה הכלל! - לא, לאתווי ראש חודש ומועד. - הא בהדיא קתני לה: בראשי חדשים ומועד קורין ארבעה! - סימנא בעלמא יהיב, דלא תימא יום טוב וחולו של מועד כי הדדי נינהו, אלא נקוט האי כללא בידך: כל דטפי ליה מילתא מחבריה - טפי ליה גברא יתירא. הלכך, בראש חודש ומועד דאיכא קרבן מוסף - קורין ארבעה, ביום טוב דאסור בעשיית מלאכה - חמשה, ביום הכפורים דענוש כרת - ששה. שבת דאיכא איסור סקילה - שבעה.

גופא, רב איקלע לבבל בתענית צבור. קם קרא בספרא, פתח - בריך, חתם - ולא בריך. נפול כולי עלמא אאנפייהו - ורב לא נפל על אנפיה. מאי טעמא רב לא נפל על אפיה? - רצפה של אבנים היתה. ותניא: ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה, עליה אי אתה משתחוה בארצכם, אבל אתה משתחוה על אבנים של בית המקדש. כדעולא, דאמר עולא: לא אסרה תורה אלא רצפה של אבנים בלבד. - אי הכי מאי איריא רב? אפילו כולהו נמי! - קמיה דרב הואי. - וליזיל לגבי ציבורא, ולינפול על אפיה! - לא בעי למיטרח ציבורא. - ואיבעית אימא: רב פשוט ידים ורגלים הוה עביד, וכדעולא, דאמר עולא: לא אסרה תורה אלא פשוט ידים ורגלים בלבד. - וליפול על אפיה ולא ליעביד פשוט ידים ורגלים! - לא משני ממנהגיה. ואיבעית אימא: אדם חשוב שאני, כדרבי אלעזר, דאמר רבי אלעזר, אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו אלא אם כן נענה כיהושע בן נון, דכתיב ויאמר ה' אל יהושע קם לך [וגו']. תנו רבנן: קידה - על אפים, שנאמר: ותקד בת שבע אפים ארץ. כריעה - על ברכים, וכן הוא אומר: מכרע על ברכיו. השתחוואה - זו פשוט ידים ורגלים, שנאמר: הבוא נבוא אני

ואמך ואחיק להשתחות לך ארצה. לוי אחוי קידה קמיה דרבי ואיטלע. - והא קא גרמא ליה? והאמר רבי אלעזר: לעולם אל יטיח אדם דברים כלפי מעלה, שהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי מעלה ואיטלע, ומנו - לוי! - הא והא גרמא ליה. אמר רב חייא בר אבין: חזינא להו לאביי [דף כג עמוד א] ורבא דמצלי אצלווי.

ביום טוב חמשה ביום הכפורים ששה וכו', מתניתין מני? לא רבי ישמעאל ולא רבי עקיבא, דתניא: ביום טוב - חמשה וביום הכפורים - ששה, ובשבת - שבעה, אין פוחתין מהן ואין מוסיפין עליהן, דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבא אומר: ביום טוב - חמשה, וביום הכפורים - שבעה, ובשבת - ששה, אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהן. מני? אי רבי ישמעאל - קשיא תוספת, אי רבי עקיבא - קשיא ששה ושבעה! - אמר רבא: תנא דבי רבי ישמעאל היא, דתנא דבי רבי ישמעאל: ביום טוב - חמשה, ביום הכפורים - ששה, בשבת - שבעה, אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהן, דברי רבי ישמעאל. - קשיא דרבי ישמעאל אדרבי ישמעאל! - תרי תנאי אליבא דרבי ישמעאל. מאן תנא להא דתניא: ביום טוב מאחרין לבוא וממהרין לצאת, ביום הכפורים ממהרין לבוא וממהרין לצאת, ובשבת ממהרין לבוא וממהרין לצאת - לימא רבי עקיבא, דאית ליה גברא יתירא? - אפילו תימא רבי ישמעאל, דנפיש סידורא דיומא. הני שלשה חמשה ושבעה כנגד מי? פליגי בה רבי יצחק בר נחמני וחד דעמיה, ומנו - רבי שמעון בן פזי, ואמרי לה: רבי שמעון בן פזי וחד דעמיה, ומנו - רבי יצחק בר נחמני, ואמרי לה רבי שמואל בר נחמני. חד אמר: כנגד ברכת כהנים, וחד אמר: כנגד שלשה שומרי הסף, חמשה מרואי פני המלך, שבעה רואי פני המלך. תני רב יוסף: שלשה חמשה ושבעה: שלשה שומרי הסף, חמשה מרואי פני המלך, שבעה רואי פני המלך. אמר ליה אביי: עד האידנא מאי טעמא לא פריש לן מר? - אמר ליה: לא הוה ידענא דצריכתו ליה, ומי בעיתו מינאי מילתא ולא אמרי לכו? אמר ליה יעקב מינאה לרב יהודה: הני ששה דיום הכפורים כנגד מי? - אמר ליה: כנגד ששה שעמדו מימינו של עזרא וששה משמאלו, שנאמר ויעמד עזרא הספר על מגדל עץ אשר עשו לדבר ויעמד אצלו מתתיה ושמע ועניה ואוריה וחלקיה ומעשיה על ימינו ומשמאלו פדיה ומישאל ומלכיה וחשם וחשבדנה זכריה משלם. הני שבעה הוו! - היינו זכריה היינו משלם, ואמאי קראו משלם - דמישלם בעובדיה.

תנו רבנן: הכל עולין למנין שבעה, ואפילו קטן ואפילו אשה. אבל אמרו חכמים: אשה לא תקרא בתורה, מפני כבוד צבור. איבעיא להו: מפטיר מהו שיעלה למנין שבעה? רב הונא ורבי ירמיה בר אבא, חד אמר: עולה, וחד אמר: אינו עולה. מאן דאמר עולה - דהא קרי, ומאן דאמר אינו עולה - כדעולא, דאמר עולא: מפני מה המפטיר בנביא צריך שיקרא בתורה תחלה - מפני כבוד תורה, וכיון דמשום כבוד תורה הוא - למנינא לא סליק. מיתבי: המפטיר בנביא לא יפחות מעשרים ואחד פסוקין כנגד שבעה שקראו בתורה. ואם איתא, עשרים וארבעה הויין! - כיון דמשום כבוד תורה הוא, [דף כג עמוד ב] כנגדו נמי לא בעי. - מתקיף לה רבא: והרי עלותיכם ספו, דלא הויין עשרין וחד, וקרינן! - שאני התם דסליק עניינא. - והיכא דלא סליק עניינא לא? והאמר רב שמואל בר אבא: זמנין סגיאיין הוה קאימנא קמיה דרבי יוחנן, וכי הוה קרינן עשרה פסוקי אמר לן: אפסיקו! - מקום שיש תורגמן שאני. דתני רב תחליפא בר שמואל: לא שנו אלא במקום שאין תורגמן, אבל מקום שיש תורגמן - פוסק.

משנה. אין פורסין על שמע, ואין עוברין לפני התיבה, ואין נושאים את כפיהם, ואין קורין בתורה, ואין מפטירין בנביא, ואין עושין מעמד ומושב, ואין אומרים ברכת אבליים ותנחומי אבליים, וברכת חתנים, ואין מזמנין בשם פחות מעשרה, ובקרקעות - תשעה וכהן, ואדם כיוצא בהן.

גמרא. מנא הני מילי? אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: דאמר קרא ונקדשתי בתוך בני ישראל - כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה. מאי משמע? - דתני רבי חייא: אתיא תוך תוך, כתיב הכא ונקדשתי בתוך בני ישראל, וכתיב התם הבדלו מתוך העדה, ואתיא עדה עדה, דכתיב התם עד מתי לעדה הרעה הזאת, מה להלן עשרה - אף כאן עשרה.

ואין עושין מעמד ומושב פחות מעשרה, כיון דבעי למימר עמדו יקרים, עמודו! שבו יקרים, שבו! - בציר מעשרה לאו אורח ארעא. ואין אומרים ברכת אבליים וברכת חתנים (וכו'), מאי ברכת אבליים? - ברכת רחבה. דאמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן: ברכת אבליים בעשרה, ואין אבליים מן המנין. ברכת חתנים בעשרה - וחתנים מן המנין. ואין מזמנין על המזון בשם פחות מעשרה (וכו'), כיון דבעי למימר נברך לאלהינו - בציר מעשרה לאו אורח ארעא.

והקרקעות תשעה וכהן ואדם כיוצא בהן (וכו'), מנא הני מילי? אמר שמואל: עשרה כהנים כתובים בפרשה, חד לגופיה, (וחד למעוטי), ואידך הוי מעוט אחר מעוט. ואין מעוט אחר מעוט אלא לרבנות: תשעה ישראלים וחד כהן. - ואימא חמשה כהנים וחמשה ישראלים! - קשיא. ואדם כיוצא בהן, אדם מי קדוש? - אמר רבי אבהו: באומר דמי עלי. דתניא: האומר דמי עלי - שמין אותו כעבד. ועבד איתקש לקרקעות, דכתיב והתנחלתם אתם לבניכם אחריכם לרשת אחזה.

משנה. הקורא בתורה לא יפחות משלשה פסוקים, ולא יקרא למתורגמן יותר מפסוק אחד. **[דף כד עמוד א]** ובנביא שלשה. היו שלשתן שלש פרשיות - קורין אחד אחד. מדלגין בנביא, ואין מדלגין בתורה. ועד כמה הוא מדלג? עד כדי שלא יפסוק המתורגמן.

גמרא. הני שלשה פסוקין כנגד מי? אמר רב אסי: כנגד תורה נביאים וכתובים. ולא יקרא למתורגמן יותר מפסוק אחד ובנביא שלשה פסוקים, ואם היו שלשתן שלש פרשיות - קורא אחד אחד, כגון כי כה אמר ה' חנם נמכרתם, כי כה אמר ה' אלהים מצרים ירד עמי בראשנה, ועתה מה לי פה נאם ה'. מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה, ורמינהי: קורא אחרי מות ואך בעשור. והא קא מדלג! - אמר אביי: לא קשיא: כאן בכדי שיפסוק התורגמן, וכאן - בכדי שלא יפסוק התורגמן. והא עלה קתני: מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה, ועד כמה הוא מדלג - עד כדי שלא יפסוק התורגמן, מכלל דבתורה כלל כלל לא! אלא אמר אביי: לא קשיא: כאן - בענין אחד, כאן - בשתי עניינות. והתניא: מדלגין בתורה בענין אחד, ובנביא בשני עניינין. כאן וכאן בכדי שלא יפסוק התורגמן. תניא אידך: אין מדלגין מנביא לנביא, ובנביא של שנים עשר - מדלג, ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחילתו.

משנה. המפטיר בנביא הוא פורס על שמע, והוא עובר לפני התיבה, והוא נושא את כפיו. ואם היה קטן - אביו או רבו עוברין על ידו. קטן קורא בתורה ומתרגם, אבל אינו פורס על שמע ואינו עובר לפני התיבה. ואינו נושא את כפיו. פוחח פורס את שמע ומתרגם, אבל אינו קורא בתורה, ואינו עובר לפני התיבה, ואינו נושא את כפיו. סומא פורס את שמע ומתרגם. רבי יהודה אומר: כל שלא ראה מאורות מימיו - אינו פורס על שמע.

גמרא. מאי טעמא? רב פפא אמר: משום כבוד, רבה בר שימי אמר: משום דאתי לאינצויי. מאי בינייהו? - איכא בינייהו דעביד בחנם. תנן: ואם היה קטן - אביו או רבו עוברין על ידו. אי אמרת משום נצויי - קטן בר נצויי הוא? - אלא מאי משום כבוד - קטן בר כבוד הוא? - אלא: איכא כבוד אביו וכבוד רבו, [דף כד עמוד ב] הכא נמי איכא נצויי אביו ונצויי רבו.

פוחח פורס על שמע וכו'. בעא מיניה עולא בר רב מאביי: קטן פוחח מהו שיקרא בתורה? אמר ליה: ותיבעי לך ערום? ערום מאי טעמא לא - משום כבוד צבור, הכא נמי - משום כבוד צבור. סומא פורס על שמע וכו'. תניא, אמרו לו לרבי יהודה: הרבה צפו לדרוש במרכבה ולא ראו אותה מימיהם. - ורבי יהודה: התם באבנתא דליבא תליא מילתא, והא קא מיכוין וידע. הכא - משום הנאה הוא, והא לית ליה הנאה. - ורבנן: אית ליה הנאה, כרבי יוסי. דתניא, אמר רבי יוסי: כל ימי הייתי מצטער על מקרא זה והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העור באפלה, וכי מה אכפת ליה לעור בין אפילה לאורה? עד שבא מעשה לידי. פעם אחת הייתי מהלך באישון לילה ואפלה, וראיתי סומא שהיה מהלך בדרך ואבוקה בידו. אמרתי לו: בני, אבוקה זו למה לך? - אמר לי: כל זמן שאבוקה בידי - בני אדם רואין אותי, ומצילין אותי מן הפחתין ומן הקוצין ומן הברקנין.

משנה. כהן שיש בידיו מומין לא ישא את כפיו. רבי יהודה אומר: אף מי שהיו ידיו צבועות סטיס לא ישא את כפיו מפני שהעם מסתכלין בו.

גמרא. תנא: מומין שאמרו - בפניו, ידיו ורגליו. אמר רבי יהושע בן לוי: ידיו בוהקניות - לא ישא את כפיו. תניא נמי הכי: ידיו בוהקניות - לא ישא את כפיו. עקומות, עקושות - לא ישא את כפיו. אמר רב אסי: חיפני (ובשיני) + מסורת הש"ס: [ובשיני] + לא ישא את כפיו. תניא נמי הכי: אין מורדין לפני התיבה לא אנשי בית שאן, ולא אנשי בית חיפה, ולא אנשי טבעונין, מפני שקורין לאלפין עיינין ולעיינין אלפין. אמר ליה רבי חייא לרבי שמעון בר רבי: אלמלי אתה לוי פסול אתה מן הדוכן. משום דעבי קלך. אתא אמר ליה לאבוה. אמר ליה: זיל אימא ליה: כשאתה מגיע אצל וחכיתי לה, לא נמצאת מחרף ומגדף? אמר רב הונא: זבלגן לא ישא את כפיו. - והא ההוא דהוה בשיבבותיה דרב הונא, והוה פריס ידיה! - ההוא דש בעירו הוה. תניא נמי הכי: זבלגן לא ישא את כפיו, ואם היה דש בעירו - מותר. אמר רבי יוחנן: סומא באחת מעיניו לא ישא את כפיו. והא ההוא דהוה בשיבבותיה דרבי יוחנן, דהוה פריס ידיה! - ההוא דש בעירו הוה. תניא נמי הכי: סומא באחת מעיניו לא ישא את כפיו,

ואם היה דש בעירו - מותר. רבי יהודה אומר מי שהיו ידיו צבועות לא ישא את כפיו, תנא: אם רוב אנשי העיר מלאכתן בכך - מותר.

משנה. האומר איני עובר לפני התיבה בצבועין - אף בלבנים לא יעבור. בסנדל איני עובר - אף יחף לא יעבור. העושה תפלתו עגולה - סכנה ואין בה מצוה. נתנה על מצחו או על פס ידו - הרי זו דרך המינות. ציפן זהב ונתנה על בית אונקלי שלו - הרי זה דרך החיצונים.

גמרא. מאי טעמא? - חיישינן שמא מינות נזרקה בו. העושה תפלתו עגולה סכנה ואין בה מצוה, לימא תנינא להא דתנו רבנן: תפלין מרובעות הלכה למשה מסיני! ואמר רבא: בתפרן ובאלכסונו. - אמר רב פפא: מתניתין דעבידא כי אמגוזא.

משנה. האומר **דף כה עמוד א** יברכוך טובים - הרי זו דרך המינות. על קן צפור יגיעו רחמך ועל טוב יזכר שמך, מודים מודים - משתקין אותן. המכנה בעריות - משתקין אותן, האומר: ומזרעך לא תתן להעביר למלך - לא תתן לאעברא בארמיותא - משתקין אותן בניזיפה.

גמרא. בשלמא מודים מודים - דמיחזי כשתי רשויות, ועל טוב יזכר שמך נמי, דמשמע: על טוב - אין, ועל רע - לא, ותנן: חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה. אלא, על קן צפור יגיעו רחמך מאי טעמא? פליגי בה תרי אמוראי במערבא: רבי יוסי בר אבין ורבי יוסי בר זבידא, חד אמר: מפני שמטיל קנאה במעשה בראשית, וחד אמר: מפני שעושה מדותיו של הקדוש ברוך הוא רחמים, ואינן אלא גזירות. ההוא דנחית קמיה דרבה, אמר: אתה חסת על קן צפור אתה חוס ורחם עלינו, (אתה חסת על אותו ואת בנו אתה חוס ורחם עלינו). אמר רבה: כמה ידע האי מרבנן לרצויי למריה! - אמר ליה אביי: והא משתקין אותן תנן! - ורבה לחדודי לאביי הוא דבעא. ההוא דנחית קמיה דרבי חנינא, אמר: האל הגדול הגבור והנורא האדיר והחזק והאמיץ. אמר ליה: סיימתיהו לשבחיה דמרך? השתא הני תלתא, אי לאו דכתבינהו משה באורייתא ואתו כנסת הגדולה ותקנינהו, אנן לא אמרינן להו, ואת אמרת כולי האי? משל לאדם שהיו לו אלף אלפי אלפים דינרי זהב, והיו מקלסין אותו (באלף) דינרי כסף. לא גנאי הוא לו? אמר רבי חנינא: הכל בידי שמים. חוץ מיראת שמים, שנאמר ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה. מכלל דיראה מילתא זוטרתיה היא? - אין, לגבי משה רבינו מילתא זוטרתיה היא, משל לאדם שמבקשין הימנו כלי גדול ויש לו - דומה עליו ככלי קטן, קטן ואין לו - דומה עליו ככלי גדול. אמר רבי זירא: האומר שמע שמע כאומר מודים מודים דמי. מיתבי: הקורא את שמע וכופלה - הרי זה מגונה. מגונה הוא דהוי, שתוקי לא משתקינן ליה! - לא קשיא: הא - דאמר מילתא מילתא ותני לה, הא - דאמר פסוקא פסוקא ותני לה. אמר ליה רב פפא לרבא: ודלמא מעיקרא לא כיון דעתיה והשתא כיון דעתיה? - אמר ליה: חברותא כלפי שמיא? אי לא מכיון דעתיה - מחינא ליה בארזפתא דנפחא עד דמכוין דעתיה. המכנה בעריות משתקין אותן, תנא רב יוסף: קלון אביו וקלון אמו. האומר ומזרעך לא תתן להעביר וכו', תנא דבי רבי ישמעאל: בישראל הבא על הכותית והוליד ממנה בן לעבודה זרה הכתוב מדבר.

משנה. מעשה ראובן נקרא ולא מתרגם, מעשה תמר נקרא ומתרגם, מעשה עגל הראשון נקרא ומתרגם, והשני נקרא ולא מתרגם. ברכת כהנים, מעשה דוד ואמנון - נקראין ולא מתרגמין. אין מפטירין במרכבה, ורבי יהודה מתיר. רבי אליעזר אומר: אין מפטירין בהודע את ירושלים.

גמרא. תנו רבנן: יש נקרין ומתרגמין, ויש נקרין ולא מתרגמין, ויש לא נקרין ולא מתרגמין. אלו נקרין ומתרגמין: בל"ת עק"ן נשפ"ה סימן. מעשה בראשית נקרא ומתרגם. פשיטא! - מהו דתימא: אתו לשיולי מה למעלה מה למטה, [דף כה עמוד ב] ומה לפנים ומה לאחור, קמשמע לן. מעשה לוט ושתי בנותיו נקרא ומתרגם. פשיטא! - מהו דתימא: ניחוש לכבודו דאברהם, קמשמע לן. מעשה תמר ויהודה נקרא ומתרגם, פשיטא! - מהו דתימא: ליחוש לכבודו דיהודה, קמשמע לן: שבחיה הוא דאודי. מעשה עגל הראשון נקרא ומתרגם, פשיטא! - מהו דתימא: ליחוש לכבודן של ישראל. קמשמע לן: כל שכן דניחא להו דהויא להו כפרה. קללות וברכות נקרין ומתרגמין, פשיטא! - מהו דתימא: ניחוש דלמא פייגא דעתייהו דצבורא, קמשמע לן. אזהרות ועונשין נקרין ומתרגמין, פשיטא! - מהו דתימא: ניחוש דלמא אתו למעבד מיראה, קמשמע לן. מעשה אמנון ותמר נקרא ומתרגם, [מעשה אבשלום נקרא ומתרגם], פשיטא! - מהו דתימא: ליחוש ליקריה דדוד, קמשמע לן. מעשה פילגש בגבעה נקרא ומתרגם, פשיטא! מהו דתימא: ליחוש לכבודו דבנימין, קמשמע לן. הודע את ירושלים את תועבותיה, נקרא ומתרגם, פשיטא! לאפוקי מדרבי אליעזר. דתניא: מעשה באדם אחד שהיה קורא למעלה מרבי אליעזר הודע את ירושלים את תועבותיה, אמר לו: עד שאתה בודק בתועבות ירושלים - צא ובודק בתועבות אמך. בדקו אחריו ומצאו בו שמץ פסול. ואלו נקרין ולא מתרגמין. (רעבד"ן סימן): מעשה ראובן נקרא ולא מתרגם. ומעשה ברבי חנינא בן גמליאל שהלך לכבול, והיה קורא חזן הכנסת ויהי בשכן ישראל, ואמר לו למתורגמן: (הפסק) אל תתרגם אלא אחרון, ושיבחוהו חכמים. מעשה עגל השני נקרא ולא מתרגם. איזה מעשה עגל השני? - מן + שמות ל"ב + ויאמר משה עד וירא משה. תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: לעולם יהא אדם זהיר בתשובותיו. שמתוך תשובה שהשיבו אהרן למשה פקרו המערערים, שנאמר ואשלכהו באש ויצא העגל הזה. ברכת כהנים נקרין ולא מתרגמין, מאי טעמא? משום דכתיב ישא. מעשה דוד ואמנון לא נקרין ולא מתרגמין, - והא אמרת מעשה אמנון ותמר נקרא ומתרגם! - לא קשיא: הא - דכתיב אמנון בן דוד, הא - דכתיב אמנון סתמא.

תנו רבנן: כל המקראות הכתובין בתורה לגנאי קורין אותן לשבח, כגון ישגלנה - ישכבנה, בעפולים - בטחורים, חריונים - דביונים, לאכל את חוריהם ולשתות את מימי שיניהם - לאכול את צואתם ולשתות את מימי רגליהם, למחראות - למוצאות. רבי יהושע בן קרחה אומר: למחראות - כשמן, מפני שהוא גנאי לעבודה זרה. אמר רב נחמן: כל ליצנותא אסירא בר מליצנותא דעבודה זרה דשריא, דכתיב כרע בל קרס נבו, וכתיב קרסו כרעו יחדיו לא יכלו מלט משא וגו'. רבי ינאי אמר מהכא: לעגלות בית און יגורו שכן שמרון כי אבל עליו עמו וכמריו עליו יגילו על כבודו כי גלה ממנו, אל תקרי כבודו אלא כבידו. אמר רב הונא בר מנוח משמיה דרב אחא בריה דרב איקא: שרי ליה לבר ישראל למימר ליה לעובד כוכבים שקליה לעבודה זרה ואנחיה בשין תיו שלו. אמר רב אשי: האי מאן דסנאי שומעניה שרי ליה לבזוייה בגימ"ל ושי"ן. האי מאן דשפיר שומעניה - שרי לשבוחיה, ומאן דשבחיה - ינוחו לו ברכות על ראשו. הדרן עלך הקורא את המגילה עומד.